

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NATIONAL ASSESSMENT
GENERAL EDUCATION CERTIFICATE (GEC)**

2023 GRADE 9 PILOT STUDY

Serutwa: Setswana Puo ya gae

Maduo: 70

Nako: 150 Metsotso

Go sa tsenyelediwa metsotso e le 15 ya go buisa

Teko e e na le ditsebe di le 24 go sa tsenyelediwa letlharekapeso.

Ditaelo go morutwana.

- 1 O tlaa neelwa metsotso e le 15 ya go buisa pele o ka simolola go araba teko e.
- 2 Buisa ditaelo tsotlhe le dipotso ka kelotlhoko.
- 3 Araba dipotso tsotlhe.
- 4 Dirisa bukana ya dikarabo e o e abetsweng go araba dipotso tsotlhe.

Teko e simolola mo tsebeng e e latelang.

Se phetlhe go fitlhela o boelelwa go dira jalo.

Potso 1: Tekatlhaloganyo

Buisa temana e e latelang mme morago o arabe dipotso.

Bašwa le bona ba na le lentswe

- 1 'Ke simolotse go lemoga botlhokwa ba go bua ka mogare wa lebolelamading fa ke ne ke lemoga gore bogolo jwa bašwa ga bo na tshedimosetso e ntsi ka mogare ono. Leroborobo la *Covid 19* le lona le ne la etegetsa kgatlhego ya me ka ntlha ya gore go ne go bonala e kare lefatshe lotlhe le lebetse gore go na le dilo dingwe ntle le ona'.
- 2 'Ke batla gore bašwa bogolo balekane le ditsala tsa me ba dule ba sa tshwaediwe ke mogare wa lebolelamading mme se se tlhoka thuto'. Galaletsang Phalatse yo o dingwaga di 14 o tlile go emela Aforikaborwa kwa Amerika mo ngwageng ono. O tlhophilwe ka ntlha ya kgatlhegelo ya gagwe mo go tokafatseng matshelo a basadi, boineelo jwa gagwe mo go fokotseng go anama ga mogare wa lebolelamading, go tsibosa bašwa ka botlhokwa jwa thobalano e e sireletsegileng le go bona kalafi ya go thibela mogare wa lebolelamading bonolo lefatshe ka bophara.
- 3 Fa re ne re mmotsa gore o akanya gore ke gore eng a tlhophilwe, Phalatse o ne a re, 'Ke moswa yo o buang go tswa mo maitemogelong a me jaaka mošwa, se se botlhokwa thata'. 'Kemedi go tswa go basetsana ba bašwa jaaka rona e botlhokwa thata fa e le gore lefatshe le tlile go re tlela ka ditharabololo tsa mathata a a re lebaneng'. Jaaka mošwa wa mophato wa borobongwe, toro ya gagwe ke go ipona e le karolo ya go rarabolola mathata a a itemogelwang mo tikologong ya bona.
- 4 Phalatse o ne a rekota *bidio* e mo go yona a neng a buisana le balekane ba gagwe ka gore ba batla lefatshe le itse eng ka bona le gore le ka ba ema nokeng jang gore ba bone kitso e e tletseng ka mogare wa lebolelamading. 'Ke ne ke batla go fetisa molaetsa go lefatshe ka bophara gore bašwa ba na le lentswe le gore ga go na ditshwetso tse di tshwanetseng go tsewa ka bašwa kwa ntle ga bašwa,' o ne a tlaleletsa. O

ikaeletse go ithutela bongaka jo bo lebaneng le mebele ya basadi le go ima ga basetsana ba bannye.

5 Ka Mopitlwe 2022 o ne a laleditswe go nna mo phaneleng kwa moletlong wa go keteka *International Women's Day* kwa Sandton mo Gauteng. Le fa e ne e le lwa ntlha a neelana ka puo fa pele ga batho ba bantsi, o ne a bua ka sebete le go itshepa ka dikgwetlho tse di itemogelwang ke basetsana gompieno. O ne a bua fa pele ga baitseanape, batho ba ba tumileng le ba ba nang le bolwetse jwa lebolelamading.

6 'Go botlhokwa mo go nna go thusa go thibela mogare wa lebolelamading bogolo jang mo balekaneng ba me ka ntlha ya gore ke rona baeteledipele ba kamoso mme se se tshwanetse go simolola jaanong' ga tlaleletsa Phalatse. O tlhalositse gape le gore go matsapa gore a ka itsenya mo ditlhakong tsa motho yo o nang le mogare wa lebolelamading ka a ise a tshwaediwe ke mogare o.

E nopotswe go tswa go www.Parent24 Newsletter

1.1 Phalatse o simolotse go lemoga botlhokwa ba go bua ka mogare wa lebolelamading leng?

- A Fa a lemoga gore bašwa ba tshwerwe ke lebolelamading.
- B Fa a lemoga go tlhoka tshedimosetso ga bašwa.
- C Fa a lemoga gore bašwa ga ba itshireletse mo thobalanong.
- D Fa a lemoga gore bašwa ba tshela botshelo jo bo itlhaganetseng. (1)

1.2 Ke eng se se dirileng gore kgatlhegelo ya gagwe e etegele?

- A Ke mogare wa lebolelamading
- B Ke bolwetse jwa mafatla
- C Ke bolwetse jwa thobalano
- D Ke leroborobo la Covid 19 (1)

1.3 Go fokotseng go anama ga mogare wa lebolelamading. (Temana 2)

Go anama mo polelong e e fa godimo go kaya...

- A Go ata.
- B Go phatlhalala.
- C Go bonala
- D Go ralala. (1)

1.4 Phalatse o ya go emela naga ya gaabo kwa kae?

- A Sandton
- B Aforikaborwa
- C Amerika
- D Gauteng (1)

1.5 Ke goreng Phalatse a ne a tlhophilwe go emela naga ya gaabo?

- A Maitemogelo a gagwe jaaka mošwa.
- B Kgatlhegelo ya gagwe mo go tokafatseng matshelo a basadi.
- C Ke kemedi ya basetsana ba bašwa .
- D Ka ntlha ya toro ya gagwe ya go rarabolola mathata a bašwa. (1)

1.6 Goreng Phalatse le balekane ba gagwe ba ne ba rekota bidio?

- A Gore lefatshe le itse ka mogare wa lebolelamading.
- B Gore ba batla lefatshe le itse eng ka bona le gore le ka ba thusa jang.
- C Gore lefatshe le bone kalafi ya lebolelamading.
- D Gore lefatshe le itse ka dikgwetho tse di itemogelwang ke bašwa. (1)

1.7 Polelo e e reng go itsenya mo ditlhakong tsa motho e kaya eng?

- A Go ipaya mo maemong a motho yo mongwe a leng mo go ona.
- B Go rwala ditlhako tsa motho yo mongwe.
- C Go tlhaloganya maemo a motho a leng mo go ona.
- D Go rarabolola mathata a motho.

(1)

1.8 O akanya gore Phalatse o ne a ikutlwa jang ka go tlhophiwa ga gagwe go ya kwa Amerika?

- A O ne a tshogile.
- B O ne a akabetse.
- C O ne a le motlotlo.
- D O ne a sa dumele.

(1)

1.9 Go bua ka sebetse go kaya eng? (Temana 5)

- A Go bua ka botlhale.
- B Go bua ka pelo.
- C Go bua ka bogale.
- D Go bua ka go itshepa.

(1)

1.10 'Bašwa ba na le lentswe'. (Temana 4)

Polelo e e fa godimo e dira gore o akanye eng ka bašwa?

- A Bašwa ba kgona go bua.
- B Bašwa ba a lwa.
- C Bašwa ba batla go reediwa.
- D Bašwa ba a ngongorega.

(1)

1.11 Go kaiwa eng fa go twe, 'Go fetisa molaetsa go lefatshe ka bophara'?

- A Go itsise bašwa ba lefatshe lotlhe.
- B Go itsise batho botlhe mo lefatsheng.
- C Go itsise batho ba ba tšhwaeditsweng.
- D Go itsise basadi botlhe. (1)

1.12 Tlhopha polelo e e nepagetseng ka puo ya ga Phalatse kwa Sandton.

- A O ne a bua ka dipalopalo tse di kwa godimo tsa tshwaetso ya mogare wa lebolelamading.
- B O ne a bua ka ditsela tsa go itshireletsa kgatlhanong le tshwaetso.
- C O ne a bua ka ditshwanelo tsa bašwa.
- D O ne a bua ka dikgwetlho tse di itemogelwang ke basetsana gompieno. (1)

1.13 Phalatse o farologane jang le bašwa ba bangwe ba Aforikaborwa?

- A O pelotelele, molemo, maikarabelo.
- B O bogale, tshotlo, lenyatso.
- C O sebetse, boineelo e bile o a itshepa.
- D O pelokhutshwane, dipelaelo, ikgantsha. (1)

1.14 'Go ema motho nokeng' go kaya ... (Temana 4)

- A Go thusa.
- B Go dira ka natla.
- C Go tshwara bothata.
- D Go tsamaya bobbe. (1)

1.15 Nopola polelo e e supang puo e e tsayang letlhakore mo go tse di latelang:

- A Ke ne ke batla go fetisa molaetsa go lefatshe ka bophara.
- B Go matsapa go itsenya mo ditlhakong tsa motho yo o nang le mogare wa Lebolelamading.
- C O ne a bua fa pele ga baitseanape le batho ba ba tumileng.
- D Kemedi go tswa go basetsana ba bašwa jaaka rona e botlhokwa thata. (1)

1.16 Ke polelo efe e e sobokanyang molaetsa wa setlhangwa se se fa godimo botoka.

- A Phalatse o bone kalafi ya lebolelamading.
- B Phalatse o ne a se sebetse sa go gakolola bašwa.
- C Phalatse o kgatlhegela isago ya bašwa.
- D Phalatse o ne a rata bašwa ba tsena mo thobalanong e sa sireletsegang. (1)

1.17 Goreng mafoko a a latelang a tsentswe mo ditsejwaneng, '*International Women's Day*'?

- A Go fetisa molaetsa
- B Go supa ntlhakgolo
- C Go supa setlhogo
- D Go supa gore ke nopollo (1)

1.18 'O ne a bua fa pele ga baitseanape' e raya gore o ne a bua le ...

- A balwetse ba lebolelamading.
- B baeng ba ba tlileng kwa moletlong.
- C batho ba ba nang le kitso e e tseneletseng.
- D bašwa jaaka ena. (1)

1.19 Mokwadi o tlotltheletsa jang kakanyo ya mmuisi ka Phalatse?

O tthagisa Phalatse e le mosetsana yo o ...

A botlhale.

B pelokgale.

C matlhagatlhaga.

D bokgwabo.

(1)

1.20 Athikele e o e buisitseng e lebisitswe go bomang?

A bašwa

B batsadi

C baetapele

D basadi

(1)

1.21 'ga go na ditshwetso tse di tshwanetseng go diriwa ka bašwa kwa ntle ga bašwa'. Polelo eno e thusa jang gore bašwa ba lemoge gore le bona ba botlhokwa?

A Bašwa ba tshwanetse go itseela ditshwetso.

B Bašwa ba ka itirela sengwe le sengwe.

C Bašwa ba tshwanetse go nna karolo ya merero yotlhe e e ba amang.

D Bašwa ba tshwanetse go fiwa sengwe le sengwe se ba se batlang.

(1)

1.22 Ke polelo efe e e nopotsweng mo temaneng e e supang maikutlo a go tshwenyega?

A Bašwa ba tshela botshelo jo bo tlhakatlhakaneng.

B Bašwa ba ikgatholosa dilo tsa botlhokwa.

C Bašwa ba tlhoka go tsaya maikarabelo.

D Bašwa ga ba na tshedimosetso e ntsi ka mogare wa lebolelamading.

(1)

- 1.23 Fa o lebeletse, se Phalatse a se dirang se tšile go thusa bašwa jang mo isagong?
- A Go ba ntsha mo dilong tse di maswe
 - B Gore ba dire ditshwetso tse di maleba
 - C Gore ba tseye dikgakololo mo ditsaleng tsa bona
 - D Gore lebolelamading le a alafega
- (1)

- 1.24 Maikaelelo a temana ya ntlha ke go ...
- A lemosa batho ka megare e e kotsi.
 - B gakolola bašwa ka go itlhokomela mo malwetseng.
 - C fa bašwa tshedimosetso ka mogare wa lebolelamading.
 - D fa bašwa tshedimosetso ka mogare wa Covid -19.
- (1)

- 1.25 Ke tshwetso efe e o ka e tsayang go tswa mo setlhangweng se o se buisitseng fa godimo?
- A Bošwa bo ka se go thibele go tsaya karolo mo dilong tsa botlhokwa.
 - B Bašwa ga ba na kitso ka dilo tsa botlhokwa.
 - C Bašwa ba kgona go dirisa mafaratlhatlha a tlhaeletsano.
 - D Le fa o le mošwa o ka kgona go fitlhelela ditoro tsa gago.
- (1)

[25]

Potso 2: Ditlhangwaponono

2.1 Papatso

Lebelelela papatso e e ka fa tlase mme morago o arabe dipotso.

COYOTE EXCHANGE

LEBENKELE LA MOAPARO LE DIAPARO TSE DI SA DIRISIWANG
THATA!

Dikete, ditlhako, diaparo tsa masea, bokate, diaparo tsa
letlalo, diaparo tsa bogologolo ke tse dingwe tsa dilwana tse
re di rekisang

GAPE RE A REKA!

Re na le mabenyane le dilwana dingwe tse e
seng diaparo!

Re bula go tloga ka 8h00 go fitlha ka 19h00 letsatsi lengwe le
lengwe

2500 NORTH STONE

555-2121 WWW.COYOTE.COM

E nopotswe go tswa go www.PosterMyWall

2.1.1 Neela leina la lebenkele le le bapatswang fa godimo.

- A North Stone
- B Coyote Exchange
- C www.Coyote.Com
- D Lebentlele la moaparo (1)

2.1.2 Papatso e e fa godimo e lebisitswe go bomang?

- A Banna
- B Basadi
- C Masea
- D Barati ba diaparo (1)

2.1.3 Goreng mafoko a, 'Gape re a reka' a kwadilwe ka bontsho jo bo tseneletseng?

- A Go bontsha ditlhotlwa tlase
- B Go bontsha mefuta ya diaparo
- C Go gogela bareki
- D Go digela bareki (1)

2.1.4 Ke mokgwa ofe o e seng wa go ikgolaganya le lebenkele le le bapatswang?

- A Coyote exchange
- B 2500 North Stone
- C 555-2121
- D www.Coyote.Com (1)

2.1.5 Ditshwantsho tse di tlhagelelang mo papatsong di amana jang le molaetsa wa papatso?

- A Di supa boleng jwa diaparo
- B Di supa ditlhako tse di rekisiwang.
- C Di supa mabenyane a a rekisiwang
- D Di supa diaparo tse di rekisiwang (1)

[5]

2.2 Khathunu

Buisa khathunu e e fa tlase mme morago o arabe dipotso.

E nopotswe go tswa go www.Bitstrips.com

- 2.2.1 Ditiragalo tsa khathunu e e fa godimo di diragalela kae? (1)
- 2.2.2 Basetsana ba ba mo khathunung ba amana jang? (1)
- 2.2.3 Go rotola matlho le go itshwara ditlhaa ga mosetsana wa 2 go senola maikutlo afe?. (1)
- 2.2.4 Puo ya mosimane e supa seemo sefe ka lelapa la kwa gaabo? (1)
- 2.2.5 Puo ya mosetsana wa ntlha, e mo senola e le motho yo o ntseng jang? (1)
- 2.2.6 Sefatlhego sa mosimane yo o mo khathunung, se supa maikutlo afe? Tshegetsisa karabo ya gago. (2)

2.2.7 Neela molaetsa wa khathunu. (1)

2.2.8 Go ya ka wena, a o bona mosetsana wa 2 e le motho yo o siameng?

Tshegetsa karabo ya gago.

(2)
[10]

Potso 3: Tshobokanyo

Buisa temana e e latelang morago o e sobokanye ka **go ntsha dintlha tsa botlhokwa tsa gore o ka tshela jang ka madi a mannye.**

ELA TLHOKO: O tshwanetse go dira tse di latelang:

1. Kwala dintlha di le **SUPA** tsa dipolelo tse di feletseng.
2. Nomora dipolelo go tloga go 1-7.
3. Kwala fela ntlha e le **NNGWE** polelo ka nngwe.
4. Dirisa mafoko a gago go sobokanya temana.
5. Tshobokanyo ya gago e nne boleele jwa mafoko a ka nna 70-80.
6. Kwala palo ya mafoko mo masakaneng kwa bokhutlong jwa tshobokanyo.
7. Tshobokanyo e se neelwe setlhogo.

O ka tshela jang ka madi a mannye?

A o iphitlhela o tshela ka madi a mannye ka ntlha ya mathata a moruo wa naga? Fa go le jalo, go na le dilo tse o ka di dirang tse di ka go thusang gore o tshele ka madi a mannye. O tshwanetse go bapisa lotseno lwa gago le ditlhoko tsa gago mme o tseye tshwetso gore ke dilo dife tse o ka dirisang madi mo go tsona le gore ke dife tse o sa di tlhokeng.

Fa o na le dijanaga di feta bongwe e bile di tlhoka madi gangwe le gape go di baakanya, o ka di rekisa tsotlhe mme wa reka se le sengwe se se šwa se se kitlang se tlhoka go dula se baakanngwa gangwe le gape. Fa go itumedisa ba lelapa la gago go dira gore o dirise madi a le mantsi, o ka fokotsa dilo dingwe tse di jang madi mme wa dirisa tse di tlhotlha tlase jaaka go buisa dibuka tsa laeborari boemong jwa go duelela madi a le mantsi a dikanele tsa thelebišhene.

Fokotsa go reka dijo tse di tlang di apeilwe mme o reke dijo tse di apewang kwa gae e bile di na le dikotla tse di siametseng balelapa botlhe. Reka diaparo ka gone o di tlhoka e seng ka gone o batla go tsena mo fesheneng, tlogela diaparo tsa mainaina mme o reke diaparo o lebeletse boleng le tlhokego ya tsona.

Dira tekanyetsokabo ya madi pele o ya kwa mabenkeleng, seno se tlaa go thusa go efoga go reka go go sa tlhokegeng e bile go senya madi. Bula kgwebopotlana jaaka go rekisa matokomane, dimonamone le maungo go oketsa lotseno mme e nne kgwebo ya balelapa botlhe.

E nopotswe le go rulaganngwa sešwa go tswa go JW.ORG

[10]

Potso 4: Puo mo tirisong

Buisa temana e e latelang mme morago o arabe dipotso tse di latelang.

Go dupelela diritibatsi

- 1 Jaaka bomme botlhe, o ne a na le toro gore morwa wa gagwe o tla tshela botshelo jo bo siameng, a gole go nna maikarabelo le go tlotlega mo setšhabeng fela *Nonhlanhla Mongomezulu* wa dingwaga di le 46 o ne a sa bone gore morwa wa gagwe, *Mandla* yo o dingwaga di le 25 a ka fetoga go nna lekgoba la diritibatsi a le dingwaga di le 13. 'Morwa wa ka o ne a nna le rraagwe kwa Kapabotlhaba morago ga tlhalano ya rona.' O a tlhalosa. 'Kgatlhegelo ya gagwe mo diritibatsing e simolotse ka kgatelelo ya ditsala mme a feletsa a di dirisa go feta selekano. Fa a setse a le mogolo ya nna modirisi yo mogolo wa diritibatsi.'
- 2 *Nonhlanhla* o dumela gore *Mandla* o ne a na le kgololosego e ntsi fa e ne e le moswa. 'Ke ne ke a tle ke nne le pelaelo ya gore morwaake o dirisa diritibatsi' a re jalo. 'Fa a nketela mo Gauteng o ne a tle a ake gore o fa kae mme dilo di tshwana le mabenyane le didiriswa tsa motlakase tsa simolola go nyelelela ka fa ntlong'.
- 3 O ne a lemoga diphetogo ka maitsholo a morwaawe, a sa robale sentle, a tlhoka keletso ya dijo e bile a fokotsega mo mmeleng. Go ise go ye kgakala ga simolola mathata a magolo, a simolola go tshaba kwa gae. Ka dinako dingwe a tsamaya malatsi go sa itsiwe o kwa kae. 'Ga ke eletse gore mongwe a ka feta go se ke fetileng mo go sona,' ga bua *Nonhlanhla* 'Go sa itse gore ngwana o robotse ka fa tlase ga borogo kgotsa o ragile kika, o kwa ntlong ya bašwi, ga go itumedise le eseng. Ga go motsadi yo o eletsang go fitlha ngwana wa gagwe'.
- 4 Ngogola dilo di ile kwa setlhoeng fa *Mandla* a ne a nyelelela dikgwedi di le nne. Kwa bofelong o ne a bona mogala go tswa kwa sephodiseng gore morwaawe o kwa kgolegolong. 'Ke ne ka tsaya tshweetso ya gore ga ke mo duelele beile gonne fa ke ne nka dira jalo, o ne a tlaa tswa kwa

kgolegelong mme a boele gape kwa mebileng’, mmaagwe a tlhalosa. ‘Ke ne ka mo tlogela go dula katlholelo ya gagwe e e neng e le malatsi a le masome a robedi. Morago ga foo ke ne ka mo tsenya mo beseng go mo busetsa mo Gauteng go mmonela thuso kwa lefelong la kgopololo. Ga jaana o na le malatsi a le masome a marataro a sa dirise diritibatsi’.

- 5 Go selo se le sengwe se se dirileng dilo bonolo mo go mmaagwe Mandla yo a neng a tshwenyegile, ke thuso e a e boneng mo sedirisweng sa thekenoloji se sešwa sa *IDENTA TOUCH &KNOW* se a ka se dirisang go phuruphutsha diritibatsi mo phaposing ya morwaawe.
- 6 ‘Nka kgona go se fetisa mo godimo ga mogala wa letheke, fa thoko ga bolao, ditshamekisi j.j go bona gore a go na le diritibatsi mo phaposing ya gagwe’. Sediriswa se, se kgona go ka dupelela diritibatsi di ka nna 21. Se dupelela dilo e seng motho. Se fana ka tshedimosetso ya botlhokwa go batho ba ba tshwenyegileng, se ba itsise se se diragalang le gore ba ka kgona go batla jang dikeletso tse di maleba le go mekamekana le bothata joo.

E rulagantswe sešwa go tswa go:*New Drum Magazine* 3 Mopitlwe 2016

4.1 ‘Toro’ ke mofuta ofe wa leina? (Temana 1)

- A leinagotlhe
- B leinakgoboka
- C leinakgopolo
- D leinatota

(1)

4.2 'kgatlhegelo ya gagwe mo diritibatsing e simolotse ka kgatelelo ya ditsala mme a feletsa a di dirisa go feta selekano'. (Temana 1)

Polelo e e fa godimo ke mofuta wa...

- A polelotswako.
- B polelotaelo.
- C polelopate.
- D polelonolo. (1)

4.3 Neela lekaelagongwe la lefoko 'maitsholo'. (Temana 3)

- A bogwagwa
- B bonwenwe
- C maitshwaro
- D maitseo (1)

4.4 Neela lelatodi la lefoko 'bašwi'. (Temana 3)

- A bagodi
- B batshedi
- C bašwa
- D batsofe (1)

4.5 'fa a setse a le mogolo' ke mofuta ofe wa polelwana? (Temana 1)

- A polelwanakalatlhaodi
- B polelwanakalatlhalosi
- C polelwanakalaina
- D polelwanakaladiri (1)

4.6 O ne a lemoga diphetogo mo maitsholong a morwaawe. O ne a sa robale sentle

Tlhopha lekpanyi le le maleba go kopanya dipolelwana tse di fa godimo.

A mme

B le fa

C ka gone

D ntle

(1)

4.7 Mandla o ne a na le kgolosego e ntsi.

'e ntsi', ke karolo efe ya puo jaaka e dirisitswe mo polelong? (Temana 2)

A lesupi

B letlhalosi

C letlhaodi

D lediri

(1)

4.8 Ngogola dilo di ile ... setlhoeng.

Tlhopha popi e e siameng go tswala phatlha e e mo polelong e e fa godimo.

A go

B kwa

C le

D sa

(1)

4.9 Polelo e, 'Morwaake o dirisa diritibatsi' fa e fetoletswe go tirwa e tlaa nna...

A diritibatsi di dirisa morwaake.

B diritibatsi di diriswa ke morwaake.

C diritibatsi di dirwa ke morwaake.

D diritibatsi di dirisitswe ke morwaake.

(1)

4.10 'a ka fetoga go nna lekgoba la diritibatsi'(Temana 1)

Ke polelo efe e e supang bokao jo bo farologaneng jwa lefoko 'lekgoba' jaaka le dirisitswe mo polelong e e fa godimo.

- A Motho yo o dirisang diritibatsi phethelela.
- B Motho yo o dirisiwang ka thata a sa duelwe.
- C Motho yo o rekisang diritibatsi.
- D Motho yo o dirang ka thata. (1)

4.11 'Ga go motsadi yo o eletsang go fitlha ngwana wa gagwe'.

Lefoko 'fitlha' mo polelong e e fa godimo le dirisitswe go kaya...

- A go tshaba
- B go suba
- C go boloka
- D go goroga (1)

4.12 'Nka kgona go se fetisa mo godimo ga mogala wa letheka, fa thoko ga bolao, ditshamekisi j.j'

Lefoko le le feletseng la khutsafatso 'j.j' ke ...

- A jaanong
- B jalo jalo
- C jang jalo
- D jaana (1)

4.13 “ka jalo ke ne ka mo tlogela go dula ka katlholo ya gagwe e e neng e le malatsi a le masome a robedi”. (Temana 4)

Ke goreng polelo e, e kwadilwe ka fa teng ga ditsejwana?

- A go supa puosebui
 - B go supa ntlha
 - C go supa nopolo
 - D go supa setlhogo
- (1)

4.14 ‘Morwaake o ne a nna le rraagwe kwa Kapabotlhaba morago ga tthalano ya rona.’

Neela mofuta wa leemedi le le thaletsweng mola mo polelong e e fa godimo.

- A leemeditota
 - B leemeditho
 - C leemedisupi
 - D leemedibotlhe
- (1)

4.15 Tlhopha lefoko le le bolelang ‘go tshaba’ mme le kwadilwe sentle?

- A nweega
 - B nngweega
 - C ngwega
 - D ngweega
- (1)

4.16 Tlhopha polelo e e kwadilweng sentle ka pakaphethi.

- A Go selo se le sengwe se se dirang dilo bonolo.
 - B Go selo se le sengwe se se dirileng dilo bonolo.
 - C Go selo se le sengwe se se tlileng go dira dilo bonolo.
 - D Go selo se le sengwe se se tlaa dirang dilo bonolo.
- (1)

4.17 'Morwa wa ka o ne a nna le rraagwe kwa Kapabotlhaba morago ga tthalano ya rona' o a tthalosa.

Tlhopha polelo e e fetoletsweng ka tsela e e maleba go nna puopegelo.

- A O ne a tthalosa gore morwaawe o ne a nna le rraagwe kwa Kapabotlhaba morago ga tthalano ya bona.
- B O ne a tthalosa fa morwaawe o ne a nna le rraagwe kwa Kapabotlhaba morago ga tthalano ya rona.
- C O ne a tthalosa morwaawe o ne a nna le rraagwe kwa Kapabotlhaba morago ga tthalano ya bone.
- D O tthalosa fa morwaawe a ne a nna le rraagwe kwa Kapabotlhaba morago ga tthalano ya rona. (1)

4.18 'Go sa itse gore ngwana o robetse ka fa tlase ga borogo kgotsa o ragile kika, ga go itumedise le eseng. Ga go motsadi yo o eletsang go fitlha ngwana wa gagwe'.

Nopolo e e fa godimo ke sekai sa puo e e ...

- A gogelang
- B tsayang letlhakore
- C gobelelang
- D tsosang maikutlo (1)

4.19 Fa a setse a le mogolo ya nna modirisi yo mogolo wa diritibatsi.

Neela lesupi la maemo a bobedi boemong jwa leina le le thaletsweng.

- A tse
- B tseo
- C tsele
- D seo (1)

4.20 Neela tlhaloso e e tlhamaletseng ya leele 'go raga kika'? (Temana 3)

- A go tlhokofala
- B go idibala
- C go robala
- D go lwala

(1)

[20]

Bokhutlo ba teko

